

2.6. Hautemandako osasuna

EHAEn 1992an eta 1997an bi osasun-inkesta egin ziren. Inkesta bion artean dauden aldaketak aztertuz jakin ditzakegu arlo batzuetako joerak.

Osasunaren autobalorazio orokorrak hobera egin du arlo guztietan. Hobekuntza erlatiboa handiagoa da bizitzaren adin ertainetan eta emakumezkoen artean. Halaber, adin guztietako gizonezkoen oharren edo pertzepzio erlatiboak txarragoa izaten jarraitzen du emakumezkoena baino (%24 puntu beherago dago). Erlatiboki 45 urtetik beherakoetan txarrera egite handiagoa gertatu da. Azken datu horrek halako ziurgabetasunean jartzen gaitu, gizonezko helduen etorkizuneko osasun-ongizateari dagokionez.

Gaitasun funtzionalari buruzko iritziari dagokionez, emakumezkoetan baino gizonezkoetan txarragoa izaten jarraitzen du (kontuan izan, ezintasuna izateko arriskua emakumezkoetan txikiagoa dela %22an gizonezkoetan baino); eta gainera, 1992tik aurrera erlatiboki txarrera egin du.

Osasun mentalari dagokionez, txarragoa izaten jarraitzen du emakumezkoen artean, nahiz eta aurreko inkestatik diferentzia gutxitu egin den (Osasun-mental txarra izateko arriskua emakumezkoetan % 53 handiagoa da).

Hautemandako osasun-arazoen artean nagusi dira: bizkarrezurreko arazoak, artikulazio-arazoak, arterietako hipertentsioa eta bihotzeko arazoak.

3. Zerbitzu sanitarioak

3.1. Egitura fisikoa

Osakidetza/SVSeko zentro publikoko sareak eta zentro pribatuak eratzen dute Euskal Osasun Sistema.

Ospitale-sektoreak 51 zentro ditu, eta horietatik 20, publikoak dira. Azken horietatik 12, akutuen ospitaleak dira; beste 4, ertain-luzaroko egonaldiko ospitaleak dira; eta beste 4, ospitale psikiatrikoak (17 taula).

17 taula. EHAeko ospitaleetako baliabideak. 1999.

	Guztira	Publikoak	Pribatuak	Akutuak	Ertain-luzaroko egonaldia	Psikiatrikoak
Ospitale-kopurua	51	20	31	34	8	9
Ohe-kopurua	8.335	5.410	2.925	5.663	784	1.888
Oheak*	4,0	2,6	1,4	2,7	0,4	0,9

* 1.000 biztanleko.

Iturria: Euskal Estatistika Erakundera (EUSTAT) eta Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. Ospitale-estatistika.

Bestalde, kontuan izan behar dira: ospitalizazio-aukerako unitateetako oheak, egun-ospitale medikoak eta kirurgikoak eta etxe-ospitalizazioa. Guzti horietan gutxi gora behera 546 ohe daude.

Osakidetza/SVSeko ospitaletik kanpoko sarean gaur egun dauden baliabideak 18 taulan zehaztuta daude.

18 taula. Osakidetza/SVSeko ospitaletatik kanpoko baliabideak. 1999.

Anbulatorioak	28
Osasun-zentroak	101
Kontsultategiak	173
Larrialdiko zerbitzuak	38
Osasun mentaleko zentroak	46

Iturria: Euskal Estatistika Erakundera (EUSTAT) eta Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. Ospitale-estatistika.

3.2. Giza-baliabideak

1999an EHAEko ospitaleetan 19.070 lagun-kopuruak egin zuen lan (19 taula).

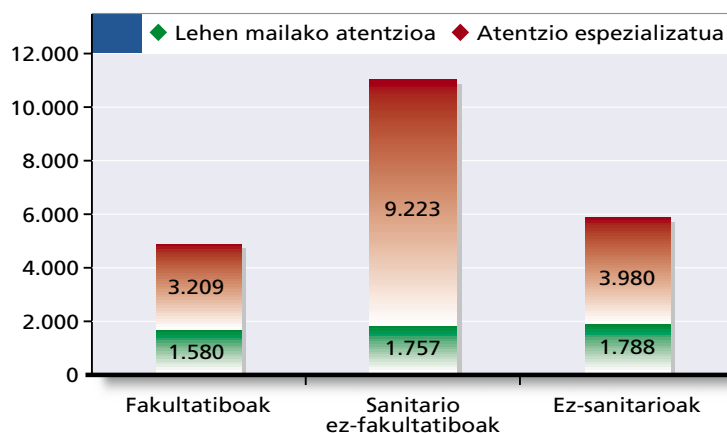
19 taula. Ospitaleetako giza-baliabideak. EHAE. 1999.

	Guztira	Publikoak	Pribatuak	Akutuak	Ertain-luzaroko egonaldia	Psikiatrikoak
Pertsonala guztira	19.070	14.714	4.356	16.737	1.000	1.333
Pertsonal sanitarioa	14.053	10.740	3.313	12.498	630	925
Medikuak	3.844	2.326	1.518	3.681	84	79
Erizaintza	5.240	4.487	753	4.812	240	188
Beste pertsonal sanitario batzuk	4.969	3.927	1.042	4.005	306	658
Ez-sanitarioa	5.017	3.974	1.043	4.239	370	408
Medikuak 100 oheko	40,3	48,5	23,4	61,2	10,2	3,6
Erizaintza 100 oheko	75,9	98,0	29,9	111,3	34,0	10,0

Iturria: Euskal Estatistika Erakundera (EUSTAT) eta Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza. Ospitale-estatistika.

1999an Osakidetza/SVSeko plantila 21.685 langilek osatu zuten eta langile horietatik 15.769 sanitarioak ziren. Plantila hori 9 irudian ikus daiteke atentzio-mailen arabera banatuta.

9 irudia. Osakidetza/SVSeko plantila, atentzio-mailaren arabera banatuta. 1999.

Iturria: Osakidetza/SVS.

3.3. Asistentzia-jarduera

20 taulan ikus daitezke Osakidetza/SVSeko akutuen ospitaleetako asistentzia-jardueraren 1994 eta 2000 urte bitarteko adierazleak. Azpimarragarria da ingresu-kopuruan ikusten den gehikuntza; ertaineko egonaldiak, ostera, behera egin du. Larrialdietako jardueran ere gehikuntza ikusten da.

20 taula. Asistentzia-jardueraren adierazleak. Akutuen ospitaleak. Osakidetza/SVSeko. 1994-2000.

	1994	2000	Diferentzia 94-00 (%)
Oheak	4.553	4.034	-11,4
Egonaldiak	1.298.698	1.210.375	-6,8
Ingresuak	166.974	197.214	18,1
Errotazio-indizea	36,67	48,89	33,3
Interbentzioak	102.167	129.779*	
Batez besteko atzerapena (egunak)	82,8	57,12	-31,0
Okupazio-indizea	78,15	81,97	4,9
Batez besteko egonaldia	7,78	6,14	-21,1
Larrialdiak	622.147	803.505	29,2
Larrialdi ingresatuak	96.010	111.273	15,9

Iturria: Osakidetza/SVS. 2000ko urteko txostena.

Kontsultei dagokienez, 2000an Osakidetza/SVSeko Lehen Mailako Atentzioko zentroetan hauek guztiak egin ziren: 7.256.175 mediku-kontsulta (30,7 bisita egunean mediku bakoitzeko; frekuentzia-indizea: 4,0); 1.338.663 pediatria-kontsulta (20,88 bisita egunean pediatrako; frekuentzia-indizea: 6,3); eta 6.640.378 erizaintza-kontsulta.

97ko Euskal Herriko Osasun Inkestan (97-EHAEOlan) bildutako datuekin konparatuz, osasun-zerbitzuen erabilera gehitu egin da kontsulta medikoetan eta kontsulta horiekin erlazionatutako satisfazioan. Azpimarragarria da prebentzio-arrazoiengatikoko kontsulten gehikuntza (%15 gehiago). Bestalde, garrantzizko gehikuntza ere gertatu da: pertsona helduen arteria-presio eta odol-kolesterolaren aldizkako kontrolean; gripearean aurkako txertaketan; eta prozesu gaiztoen detekzio goiztiarrean, hots, mamografien eta zitologia ginekologikoen bidez egiten den detekzio goiztiarrean.

Larrialdiei dagokienez, jendeak batez ere ospitaleetako larrialdietara jotzen jarraitzen du (horietan atenditzen dira larrialdi guztien %78a). Datu horrek erakusten digun konfiantzaren arrazoiak dira: eskuragarritasun hobea (%24) eta asistentzia hobea (%21). Erabiltzaileek ospitale-atentzioarekin duten satisfazioak (%95) badu bere muga, hauxe: itxarote-zerrendengatikoko insatisfazioa (%23), nahiz eta zerrendok, oro har, Estatuko onenak izan.

3.4. Gastu sanitarioa eta farmazeutikoa

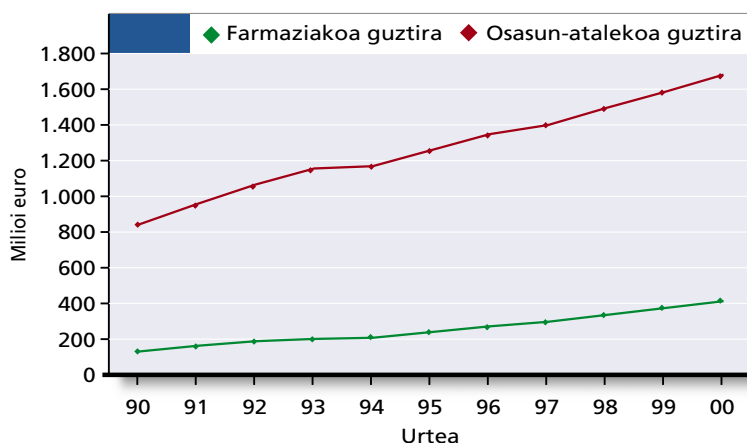
3.4.1. Gastu sanitarioa

2001ean Eusko Jaurlaritzako gastu totalaren barruan, osasun-atalarentzat 1.683,3 milioi € destnatu ziren.

3.4.2. Gastu farmazeutikoa

2000an medikamentuetan gastatu zena Osasun-atalari destinatutakoaren %24,7a izan zen (1.683,2 €); beraietako 341,3 milioi € errezetarikoko gastuan sartu ziren eta 74,0 milioi € ospitale-farmaziakoan. Gastu farmazeutikoari destinatutako partida ekonomikoa da azken urteotan gehikuntzarik handiena duena; izan ere, urtean %10 inguruko gehikuntza du (10 irudia).

10 irudia. Osasun- eta farmazia-gastuaren eboluzioa. EHAE. 1990-2000.

4. Osasun publikoko programak

Osasun Sailak asistentzia sanitarioa eskainiz gain, osasuna babesteko eta promozionatzeko programak eta gaixotasuna prebenitzeko programak eskaintzen ditu.

4.1. Osasunaren babesa

Osasuna babesteko programen oinarritzko helburua da, biztanleriaren osasunean eragina izan dezaketen kanpo-inguruko faktoreak zaintzea eta kontrolatzea. Horregatik, programak airearen, uren, lur-zoruaren eta elikadura-segurtasunaren kalitatea kontrolatzeko egiten dira batez ere.

♦ Airea

Airearen kutsadurari, bai biotikoari eta bai abiotikoari, lepora dakizkioke hainbat osasun-arazo. Airea kontrolatzeko jokabideak zenbait instituzioren bidez egiten dira; eta Osasun Sailaren ardurara da kutsagarrien kontzentrazioa determinatzea.

♦ Ura

EHAEko ur-hornidura guztietako kontsumo-uren kalitatea zaindu eta kontrolatzen du Osasun Sailak. Eta ondartzeko eta igerilekuen egoera higieniko-sanitarioak zaintzeko programak ere garatzen ditu.